

مجموعه سوالات مفهومی فارسی یازدهم

فروردین ۱۴۰۳

تهیه شده توسط دبیرخانه زبان و ادبیات فارسی مستقر در استان همدان

همکاران این مجموعه :

خانم منیژه فرجیان - استان آذربایجان شرقی

آقای فرهاد کرمی - استان فارس

آقای جواد حبیبی زاده - استان قزوین

خانم مریم آرمیده - استان قم

آقای مهدی سیدی - استان کردستان

خانم نعیمه ابراهیمی فر - استان کرمان

خانم فریبا نادری - استان کرمانشاه

آقای حسن حسنعلی پور - خانم معصومه همتی - استان کهگیلویه و بویر احمد

آقای ایوب با دوام - استان گلستان

خانم زلیخا حاجی پور - استان گیلان

خانم معصومه یاسمی فر - استان لرستان

خانم فاطمه صغری خدادادی - استان مازندران

خانم بتول معیریان - استان مرکزی

آقای حسن دست موزه - استان هرمزگان

خانم عاطفه محشوربان - استان همدان

خانم پروین پرنیان - استان یزد

لازم به ذکر است سوالات این مجموعه به گونه ای طراحی شده است که تمامی سطوح دانش آموزان (برخوردار ، نیمه برخوردار و کم برخوردار) را شامل شود.

به نام خدا

فارسی ۲ ستایش و درس اول

الف) قلمرو زبانی

۱- عبارت: «آن است که خداوند، اسباب را موافق خواهش بنده مهیا کند تا خواهش او به نتیجه برسد» مفهوم و معنای کدام واژه می باشد؟

الف) اقبال (ب) توفیق (ج) تدبیر (د) احسان

(منیژه فرجیان ناحیه سه تبریز آذربایجان شرقی)

۲- تفاوت معنایی «شد» را در موارد زیر بررسی کنید.

الف) یقین مرد را دیده، بیننده کرد / شد و تکیه بر آفریننده کرد

ب) نفس بادصبا مشک فشان خواهد شد/ عالم پیر دگر باره جوان خواهد شد.

(منیژه فرجیان ناحیه سه تبریز آذربایجان شرقی)

۳- معنای واژه های مشخص شده در ابیات زیر با استفاده از چه روابط معنایی «تناسب، تضمن، ترادف، تضاد» دریافت می شود؟

الف) اگر لطفش قرین حال گردد/ همه ادب‌ها را، اقبال

گردد.....

ب) ای صبا نکهتی (بوی خوش) از کوی فلانی به من آر/ زار و بیمار غم، راحت جانی به من آر.....

ج) مزرع سبز فلک دیدم و داس مه نو/ یادم از کشته خویش آمد و هنگام

درو.....

د) تا گل روی تو در باغ لطافت بشکفت/ پرده صبر من از دامن گل چاک تر

است.....

(منیژه فرجیان ناحیه سه تبریز آذربایجان شرقی)

ب) قلمرو ادبی

۴- بیت «در ناپسته احسان گشاده ست / به هر کس آنچه می بایست، داده است» از مثنوی اثر «وحشی بافقی» است.

(منیژه فرجیان ناحیه سه تبریز آذربایجان شرقی)

۵- آرایه های مشترک دو بیت زیر، علاوه بر تضاد، دو آرایه و نیز می باشند. آن دو آرایه را در روی ابیات مشخص نمایید.

«کزین بس به کنجی نشینم چو مور / که روزی نخوردند پیلان به زور
نه بیگانه تیمار خوردش نه دوست / چو چنگش، رگ و استخوان ماند و پوست»

(منیژه فرجیان ناحیه سه تبریز آذربایجان شرقی)

۶- از ابیات بند(الف)، ابیاتی، تلمیح به یکی از آیات بند(ب) دارند، آن ها را به هم دیگر وصل نمایید. (دو مورد از ابیات اضافی است)

الف

ب

الف) اگر لطفش قرین حال گردد / همه ادبارها، اقبال گـردد
(۱) تُعْزُ من تَشَاء و تُذَلُّ من تَشَاء

ب) بلند آن سر که او خواهد بلندش / نژند آن دل که او خواهد نژندش
(۲) یخروجونهم من النّور الی الظلمات

ج) کمال عقل آن باشد در این راه / که گوید نیستم از هیچ آگاه
(۳) فمن یعمل مثقال ذره خیراً یره

د) خرد را گر نبخشد روشنایی / بماند تا ابد در تیره رای

ه) کسی نیک بیند به هردو سرای / که نیکی رساند به خلق خدای

(منیژه فرجیان ناحیه سه تبریز آذربایجان شرقی)

ج) قلمرو فکری

۷- معنی بیت و عبارت زیر را به فارسی روان بازگردانی کنید.

الف) بخور تا توانی به بازوی خویش / که سعیت بود در ترازوی خویش

ب) مردان بار را به نیروی همت و بازوی حمیت کشند، نه به قوت تن

(منیژه فرجیان ناحیه سه تبریز آذربایجان شرقی)

۸- مفهوم مشترک ابیات زیر اشاره به چه نکته عمیقی در آفرینش الهی است؟

الف) گر اهل معرفتی هر چه بنگری خوب است / که هر چه دوست کند همچو دوست محبوب است

ب) به ترتیبی نهاده وضع عالم / که نی یک موی باشد بیش و نی کم

(منیژه فرجیان ناحیه سه تبریز آذربایجان شرقی)

۹- با توجه بیت زیر به سوال ها پاسخ دهید.

«گرم ورزد آن سر که مغزی در اوست / که دون همتانند بی مغز و پوست»

الف) به نظر سعدی آدم عاقل چه کاری باید انجام دهد؟

ب) سعدی افراد فرومایه را با چه ویژگی توصیف کرده است؟

(منیژه فرجیان ناحیه سه تبریز آذربایجان شرقی)

۱۰- مفهوم کنایی هر یک از عبارات زیر در مقابلش نوشته شده است. درست و نادرست بودن مفاهیم آن ها را بنویسید.

الف) (زنخدان فرو برد چندی به جیب) مفهوم کنایی: (سرش را به گریبانش فرو برد) درست نادرست

ب) (بگیر ای جوان دست درویش پیر) مفهوم کنایی: (به انسان های ناتوان کمک کن) درست نادرست

(منیژه فرجیان ناحیه سه تبریز آذربایجان شرقی)

پاسخ نامه فارسی ۲ ستایش و درس ۱

(۱) گزینه (ب)

(۲) الف) فعل غیراسنادی در مفهوم رفت ب) فعل اسنادی

(۳) الف) تضاد ب) مترادف ج) تناسب د) تضمن

(۴) فرهاد و شیرین

(۵) تشبیهات: (او مانند مور به کنجی نشست) و (مانند چنگ فقط رگ و استخوانش ماند)

جناس ها: (مور و زور) و (پوست و دوست)

(۶) بیت (ب) به آیه (۱) ، بیت (د) به آیه (۲) ، بیت (ه) به آیه (۳)

(۷) الف) تا زمانی که می توانی از قدرت و نیروی خود استفاده کن زیرا هراندازه کار و تلاش کنی به همان اندازه هم از نتیجه تلاشت بهره مند می شوی.

ب) انسان های واقعی بار مشکلات خود را با قدرت تلاش و نیروی مردانگی و غیرت خود حمل و تحمل می کنند و این امر هیچ ربطی به توانایی جسمی آن ها ندارد.

۸) نظام جهان بر پایه نظام احسن است و در آفرینش هستی نظم والایی وجود دارد.

۹) الف) کرم ورزد و بخشندگی و بزرگواری پیشه کند.

ب) انسان های فرومایه عقل و خردی ندارند و ظاهرا انسان هستند و پوسته آدمی با خود دارند.

۱۰) الف) نادرست ب) درست

سؤالات فارسی ۲ درس ۲

الف) قلمرو زبانی

۱- در بیت زیر کدام واژه با « زر پاره » رابطه معنایی ترادف دارد؟

تو را که معدن زر پیش خود همی خواند نمی روی و قراضه ز خاک می چینی

(فرهاد کرمی، استان فارس، شیراز)

۲- در تمام گزینه ها غلط املائی وجود دارد به جز گزینه.....

۱) بانگ و هزاهز و غریو خواست.

۲) امیر مهجوب گشت از مردمان

۳) اندک مایه ضیعتی دارند.

۴) علّت و تب تمامی ذایل گشت.

(فرهاد کرمی، استان فارس، شیراز)

۳- در کدام جمله هیچ فعل مجهولی به کار نرفته است؟

الف) خوشتر آن باشد که سر دلبران گفته آید در حدیث دیگران

ب) تا نماز پیشین از این مهمات فارغ شده بود.

ج) چون نامه ها گسیل کرده شود تو باز آی که پیغامی است سوی بونصرتا داده آید.

د) چنینم نوشته بد اختر به سر که من کشته گردم به دست پدر

(فرهاد کرمی، استان فارس، شیراز)

قلمرو ادبی

۱- معنی کنایات زیر را بنویسید.

الف) خویشتن را ضیعتکی حلال خرنند و فراخ تر توانند زیست.

ب) و امیر از آن جهان آمده به خیمه فرود آمد.

(فرهاد کرمی، استان فارس، شیراز)

۲- در عبارات زیر مجازها را بیابید و معنی هریک را بنویسید.

الف) جامه‌ها افکندند و شرعی بر وی کشیدند.

ب) پس به کران آب فرود آمدند.

(فرهاد کرمی، استان فارس، شیراز)

۳- نویسنده داستان « قاضی بست » کدام است؟ استاد او چه کسی بود؟

الف) بونصر مشکان - ابوالفضل بیهقی

ب - بونصر مشکان - علی تکین

ج) ابوالفضل بیهقی - بونصر مشکان

د) بیهقی - ابوالحسن بولانی

(فرهاد کرمی، استان فارس، شیراز)

قلمرو فکری

۱- در بخش زیر از متن تاریخ بیهقی، قاضی بست علت رد صلت سلطان را چه چیزی عنوان می‌کند؟

« گفت: زندگانی خداوند دراز باد؛ حال خلیفه دیگر است که او خداوند ولایت است و خواجه با امیر محمود به غزوها بوده‌است و من نبوده‌ام و بر من پوشیده‌است که آن غزوها بر طریق سنت مصطفی هست یا نه. من این نپذیرم و در عهده آن نشوم. »

(فرهاد کرمی، استان فارس، شیراز)

۲- عبارات زیر را به نثر امروزی بازگردانید.

الف) گفت بونصر را بگوی که امروز درست‌م و در این دوسه روز بار داده آید.

ب) و آنچه دارم از اندک مایه حطام دنیا حلال است و کفایت است.

(فرهاد کرمی، استان فارس، شیراز)

۳- با توجه به بند زیر از تاریخ بیهقی به سؤالات پاسخ دهید.

«بونصر گفت: «ای سبحان الله! زری که سلطان محمود به غزو از بتخانه‌ها به شمشیر بیاورده باشد و آن را امیرالمؤمنین می‌روا دارد ستدن، آن قاضی همی نستاند؟!»

الف) در این عبارات کدام جمله مفید تعجب است؟

ب) منظور از غزو دقیقاً چه نوع جنگی است؟

(فرهاد کرمی، استان فارس، شیراز)

۴- در عبارات زیر منظور از بخش‌های مشخص شده را بنویسید.

الف) هنر آن بود که کشتی‌های دیگر به او نزدیک بودند.

ب) وزر و وبال این چه به کار آید؟ .

(فرهاد کرمی، استان فارس، شیراز)

۵- با توجه به متن، دلیل اصلی امتناع قاضی از دادن زر اهدایی سلطان مسعود به مستحقان چه بود؟

«گفت: من هیچ مستحق شناسم در بست که زر به ایشان توان داد، و مرا چه افتاده‌است که زر کسی دیگر برد و شمار آن به قیامت مرا باید داد؟ به هیچ حال این عهده قبول نکنم.»

الف) چون مستحق در بست نمی‌شناخت

ب) چون مال اهدایی سلطان را حلال ندانست

ج) چون نمی‌خواست زر را کسی دیگر ببرد

د) چون نمی‌خواست در قیامت مورد بازخواست قرار گیرد

(فرهاد کرمی، استان فارس، شیراز)

پاسخنامه فارسی ۲ درس ۲

الف) قلمرو زبانی

۱- پاسخ: قراضه (از لغت نامه پایان کتاب)

۲- پاسخ: گزینه ۳

۳- پاسخ: ب

قلمرو ادبی

۱- الف) راحت ترو آسوده تر بتوانند زندگی کنند.

ب) امیر از مرگ برگشته...

۲- پاسخ: الف) جامه مجاز از فرش و هر نوع گستردنی ب) آب مجاز از رود هیرمند

۳- پاسخ: گزینه ج

قلمرو فکری

۱- پاسخ: تردید در اینکه جنگ با هندوان بر اساس سنت پیامبر بوداست یا نه و در نتیجه حلال بودن مال

۲- الف) گفت به بونصر بگوی که امروز سلامت هستیم و در این دوسه روز اجازه ملاقات داده خواهد شد.

ب) آنچه از اندک مال و دارایی دنیا دارم حلال است و همان برایم کافی است.

۳- الف) ای سبحان الله ب) جهاد با کافران

۴- الف) بخت یار بود، خوشبختانه ب) گناه و دردسر. عوبت اخروی

۵- پاسخ: د

سوالات درس: فارسی ۲ درس ۳

الف قلمرو زبانی

۱- به مغرب سینه مالان قرص خورشید نهران می گشت پشت کوهساران

فرو می ریخت گردی زعفران رنگ به روی نیزه ها و نیز داران

الف- در بیت اول واژه ((سینه مالان)) چه نوع صفتی هست؟

ب- در بیت دوم بین ماضی و مضارع ((فرو می ریخت)) را مشخص کنید.

طراح: جواد حبیبی زاده دبیر و کارشناس آموزش، استان قزوین، منطقه خرمدشت

۲- در ابیات زیر معنای واژه های مشخص شده را بنویسید.

میان موج می رقصید در آب به رقص مرگ، اخترهای انبوه

بدان شمشیر نیز عافیت سوز در آن انبوه، کار مرگ می کرد

طراح: جواد حبیبی زاده دبیر و کارشناس آموزش، استان قزوین، منطقه خرمدشت

۳- نقش دستوری واژه های مشخص شده در بیت زیر را بنویسید.

ز هر سو بر سواری غلت می خورد تن سنگین اسبی تیر خورده

طراح: جواد حبیبی زاده دبیر و کارشناس آموزش، استان قزوین، منطقه خرمدشت

ب قلمرو ادبی

۴- آرایه بکار رفته در ابیات زیر را مشخص کنید.

در آن تاریک شب می گشت پنهان فروغ خرگه خوارزمشاهی

به خوناب شفق در دامن شام به خون آلوده ایران کهن دید

طراح: جواد حبیبی زاده دبیر و کارشناس آموزش، استان قزوین، منطقه خرمدشت

۵- در ابیات زیر کنایه را مشخص کنید.

چه اندیشید آن دم، کس ندانست که مژگانش به خون دیده تر شد

در آن دریای خون در دشت تاریک به دنبال سر چنگیز می گشت

ولی چندان که برگ از شاخه می ریخت دو چندان می شکفت و برگ می کرد

طراح: جواد حبیبی زاده دبیر و کارشناس آموزش، استان قزوین، منطقه خرمدشت

۶- در ابیات زیر آرایه ادبی صحیح را مشخص نمایید.

در آن باران تیر و برق پولاد / میان شام رستاخیز می گشت (اغراق / لف و نشر)

به رود سند می غلتید بر هم / ز امواج گران کوه از پی کوه (استعاره / مراعات نظیر)

خروشان، ژرف، بی پهنا، کف آلود / دل شب می درید و پیش می رفت (استعاره / اغراق)

ز رخسارش فرومی ریخت اشکی / بنای زندگی بر آب می دید (جناس / تشبیه)

طراح: جواد حبیبی زاده دبیر و کارشناس آموزش، استان قزوین، منطقه خرمدشت

ج قلمرو فکری

۷- معنی و مفهوم ابیات زیر را بنویسید.

در آن سیماب گون امواج لرزان خیال تازه ای در خواب می دید

به یاری خواهیم از آن سوی دریا سوارانی زره پوش و کمان گیر

دمار از جان این غولان کشم سخت بسوزم خانمان هاشان به شمشیر

شبی آمد که می باید فدا کرد به راه مملکت فرزندی و زن را

طراح: جواد حبیبی زاده دبیر و کارشناس آموزش، استان قزوین، منطقه خرمدشت

۸- پیام ابیات زیر را بنویسید.

در آن تاریک شب می گشت پنهان / فروغ خرگه خوارزمشاهی

به خوناب شفق در دامن شام / به خون آلوده ایران کهن دید

چو آتش در سپاه دشمن افتاد / ز آتش هم کمی سوزنده تر شد

میان موج می رقصید در آب / به رقص مرگ، اخترهای انبوه

طراح: جواد حبیبی زاده دبیر و کارشناس آموزش، استان قزوین، منطقه خرمدشت

۹- با توجه به ابیات زیر به سوالات پاسخ دهید.

به زیر باره می نالید از درد / سوار زخم دار نیم مرده

نهان می گشت روی روشن روز / به زیر دامن شب در سیاهی

الف - نقش دستوری سوار و نیم مرده در بیت اول را مشخص کنید

ب - آرایه های بیت دوم را بنویسید.

طراح: جواد حبیبی زاده دبیر و کارشناس آموزش، استان قزوین، منطقه خرمدشت

۱۰- با توجه به ابیات زیر به سوالات پاسخ دهید.

در آن دریای خون در قرص خورشید / غروب آفتاب خویشتن دید

چه اندیشید آن دم، کس ندانست / که مژگانش به خون دیده تر شد

الف- در بیت اول غروب آفتاب خویشتن کنایه از چیست؟ و چه نوع ترکیبی است؟

ب- بیت دوم از چند جمله تشکیل شده است؟

ج- مصراع دوم بیت دوم کنایه از چیست؟

د- آرایه های بیت دوم را مشخص کنید.

ه- پیام هر دو بیت را بنویسید.

طراح: جواد حبیبی زاده دبیر و کارشناس آموزش، استان قزوین، منطقه خرمدشت

پاسخنامه فارسی ۲ درس ۳

الف قلمرو زبانی

۱- الف - صفت فاعلی مرکب

ب- فرومی ریخت (بن ماضی: فروریخت، بن مضارع: فروریز)

۲- اختر: ستاره عافیت سوز: برنده و کشنده (صفت فاعلی مرکب مرخم)

۳- تن: نهاد اسب: مضاف الیه تیر خورده: صفت

ب قلمرو ادبی

۴- مجاز: خرگه مجاز از توان و شکوه خوارزمشاهیان

اضافه تشبیهی: خوناب شفق

اضافه استعاری: دامن شام

مراعات نظیر: خون و خوناب

۵- مزگانش به خون دیده تر شد: کنایه از به شدت گریه کردن

دنبال سر کسی گشتن: کنایه از به فکر کشتن کسی بودن

برگ از شاخه می ریخت: کنایه از کشتن سربازان مغول

می شکفت و برگ می کرد: کنایه از زیاد شدن

۶- در آن باران تیر و برق پولاد / میان شام رستاخیز می گشت (باران تیر اضافه تشبیهی و اغراق)

به رود سند می غلتید بر هم / ز امواج گران کوه از پی کوه (سند و موج مراعات نظیر)

خروشان، ژرف، بی پهنا، کف آلود / دل شب می درید و پیش می رفت (استعاره، دل شب اضافه استعاری)

ز رخسارش فرومی ریخت اشکی / بنای زندگی بر آب می دید (تشبیه، بنای زندگی اضافه تشبیهی)

ج (قلمرو فکری

۷- با نگاه کردن به امواج لرزان رود سند، فکر تازه‌ای به ذهنش رسید.

می توانم از آن طرف دریا سربازان جنگ جو و تیر انداز به کمک خود بیاورم.

من مغولان را به سختی خواهم کشت و با جنگ، خانمانشان را نابود می کنم.

شبی رسید که زن و فرزند را باید در راه میهن فدا کرد.

۸ - شکست خوارزمشاهیان

پیش بینی شکست ایران

دلآوری جلال الدین

توصیف دریا

۹- سوار: نهاد نیم مرده: صفت

روی روز و دامن شب: اضافه استعاری و تشخیص / روز و شب: تضاد و تناسب / روز: مجاز از خورشید / روی و روز: جناس ناقص اختلافی

۱۰- الف - غروب آفتاب خویشتن: کنایه از نابودی

آفتاب خویشتن: اضافه تشبیهی

ب- بیت: سه جمله

ج- مصراع دوم: کنایه از به شدت گریه کردن

د- مژگان: مجاز از چشم / مژگان و دیده: مراعات نظیر / خون: استعاره از اشک.

ه- پیام بیت اول: شکست خوارزمشاه

پیام بیت دوم: اندوه سلطان جلال الدین

سوالات فارسی ۲ درس ۵

قلمرو زبانی

۱- در متن زیر دو صفت بیانی بیابید و نوع آن ها را بنویسید.

فرماندهان سپاه برای کسب تاج شاهی و رسیدن به حکومت ولایات به جان هم افتاده کشور را میدان تاخت و تاز و کشتار و تباهی کرده اند.

مریم آرمیده - کارشناسی ارشد - دبیر ادبیات فارسی استان قم - دبیرستان باقرالعلوم -

۲- برای هر کدام از واژگان مشخص شده در عبارت « پرچم روس ها در خاک آغشته به خون بی گناهان به اهتزاز

در آمد» یک برابر معنایی از متن زیر بیابید و بنویسید.

«درفشی بود انقلابی که بر ضد پادشاه وقت ، ضحاک برافراشت.»

مریم آرمیده - کارشناسی ارشد - دبیر ادبیات فارسی استان قم - دبیرستان باقرالعلوم -

۳- عبارت زیر را بخوانید. هسته و وابسته پیشین را مشخص کنید و نوع وابسته را بنویسید.

جنگ های داخلی مثل کاردی بر پهلوی این کشور نشسته است.

مریم آرمیده - کارشناسی ارشد - دبیر ادبیات فارسی استان قم - دبیرستان باقرالعلوم -

۴- در عبارت زیر یک نقش تبعی بیابید و نوع آن را بنویسید.

تبریز، این شهر کهن، مرکز فرماندهی خط مقدم دفاع در برابر دست درازی های همسایه شمالی بود.

مریم آرمیده - کارشناسی ارشد - دبیر ادبیات فارسی استان قم - دبیرستان باقرالعلوم -

قلمرو ادبی

۵- در عبارت « فکر حمله روس، بختک وار روی دربار چنبره زده بود.» ادات تشبیه را بیابید و بنویسید به جز تشبیه، چه آرایه‌ی دیگری در عبارت مشهود است.

مریم آرمیده - کارشناسی ارشد - دبیر ادبیات فارسی استان قم - دبیرستان باقرالعلوم -

۶- در کدام عبارت ترکیب حس بویایی موجب تاثیر بیشتر و ایجاد آرایه‌ی «حس آمیزی» در کلام شده است؟

الف) ملت‌ها و قبایل مختلف که بوی پیشرفت اروپا به مشامشان نرسیده بود.

ب) بادهای اواخر زمستان، ناله‌های واماندگان را با بوی خون جوادخان تا فراز قله‌های قفقاز می‌برد.

مریم آرمیده - کارشناسی ارشد - دبیر ادبیات فارسی استان قم - دبیرستان باقرالعلوم -

۷- عبارت مقابل را بخوانید و به سوالات پاسخ دهید.

« رقابت شاهزادگان در تقدیم هدایا و تلاششان برای باز کردن جای بیشتر در دل پدر، جلوه‌هایی از این بساط نوروزی بود. مراسم آن سال با رسیدن خبر تحرک روس‌ها در شمال آذربایجان و گرجستان تنها لعابی از تشریفات به رو داشت.»

الف) در کدام قسمت از متن، معنی عبارت کنایی (محبوب کسی شدن) آمده است؟ ب) در این متن رفتار شاهزادگان ویژگی و نماد چه افرادی است؟

مریم آرمیده - کارشناسی ارشد - دبیر ادبیات فارسی استان قم - دبیرستان باقرالعلوم -

قلمرو فکری

۸- با توجه به عبارت زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید.

« مردمی که به خانه‌های تاریک عادت کرده‌اند، از پنجره‌های باز و نورگیر، گریزان هستند، آخر چشمشان را می‌زند. جنگ با افکار پوسیده، دشوارتر از جنگ رودر روی جبهه‌هاست. لازمی حضور و مبارزه در هر دو جبهه، عشق است. با این تفاوت که در جبهه‌ی بیرون، شجاعت کارسازتر است و در این یک، درایت.

الف) از نظر نویسنده چرا جنگ با افکار پوسیده دشوارتر است؟ الف)

ب) درایت در کدام جنبه کارسازتر است؟

مریم آرمیده - کارشناسی ارشد - دبیر ادبیات فارسی استان قم - دبیرستان باقرالعلوم -

۹- متن زیر ویژگیهای چه کسی را بیان می کند؟

نوجوانی میان بالا با بر و بازویی خوش تراش و رعنا، سوار بر اسبی سینه فراخ، پیشاپیش سپاه خود، دروازه های غربی تهران را با هیجان و شور بسیار به مقصد تبریز پشت سر می گذاشت.

مریم آرمیده - کارشناسی ارشد - دبیر ادبیات فارسی استان قم - دبیرستان باقرالعلوم -

۱۰- مفهوم عبارت زیر در کدام گزینه آمده است؟

« اروپا قدم های بزرگی در راه علم و صنعت برداشته، اما ای کاش، پا به پای این پیشرفت ها، اخلاق علم و فن هم پیشرفت می کرد. »

الف) پیشرفت و تمدن نمی تواند یک سوبه و تک بعدی باشد.

ب) پیشرفت و تمدن مختص علم و صنعت است.

مریم آرمیده - کارشناسی ارشد - دبیر ادبیات فارسی استان قم - دبیرستان باقرالعلوم -

پاسخنامه فارسی ۲ درس ۵

قلمرو زبانی:

۱- افتاده : صفت مفعولی - کشتار : صفت فاعلی

۲- درفش - بر افراشت

۳- این کشور - این : وابسته پیشین از نوع صفت اشاره / کشور: هسته

۴- این شهر کهن: بدل

قلمرو ادبی

۵- ادات: وار - آرایه جان بخشی.

۶- الف صحیح است.

۷- الف) باز کردن جای بیشتر در دل پدر ب) نماد افراد ظاهرپرست و تشریفاتی

۸- الف) زیرا مردمی که به رسوم کهنه و محدود عادت کرده اند از نوگرایی و پیشرفت و ارتباط با جهان گریزانند.

ب) در جبهه ی جنگ با افکار کهنه ی مخالفان پیشرفت.

۹- عباس میرزا

۱۰- الف صحیح است.

سؤالات فارسی ۲، درس ۶

۱- در دو مورد از مصراع های زوج، مسند وجود ندارد، آنها را مشخص سازید.

الف) هر روز خنیده نام تر گشت در شیفتگی تمام تر گشت

ب) گفتند به اتفاق یک سر کز کعبه گشاده گردد این در

ج) چون موسم حج رسید برخاست اشتر طلبید و محمل آراست

د) دریاب که مبتلای عشقم آزاد کن از بلای عشقم

(مهدی سیدی، کردستان، ناحیه یک سنندج)

۲- نقش دستوری « م - م » در کدام مصراع با بقیه ها متفاوت است؟

الف) گو یا رب از این گزاف کاری

توفیق دهم به رستگاری

ب) دریاب که مبتلای عشقم

آزاد کن از بلای عشقم

ج) پرورده عشق شد سرشتم

جز عشق مباد سرنوشتم

د) گرچه ز شراب عشق مستم

عاشق تر ازین کنم که هستم

(مهدی سیدی، کردستان، ناحیه یک سنندج)

۳- تعداد جملات چند بیت با تعداد جملات بیت «گویند ز عشق کن جدایی این نیست طریق آشنایی» یکسان است؟

الف) دریاب که مبتلای عشقم

آزاد کن از بلای عشقم

ب) مجنون چو حدیث عشق بشنید

اول بگریست پس بخندید

ج) گفت: «ای پسر این نه جای بازی است»

بشتاب که جای چاره سازی است»

د) چون موسم حج رسید برخاست

اشتر طلبید و محمل آراست

الف) یک بیت

ب) دو بیت

ج) سه بیت

د) چهار بیت

(مهدی سیدی، کردستان، ناحیه یک سنندج)

۴- قافیه در همه ابیات آرایه جناس را هم با خود دارد به جز ...

الف) پرورده عشق شد سرشتم

جز عشق مباد سرنوشتم

ب) برداشته دل ز کار او بخت

درمانده پدر به کار او سخت

ج) فرزند عزیز را به صد جهد

بنشانند چو ماه در یکی مهد

د) گرچه ز شراب عشق مستم

عاشق تر ازین کنم که هستم

(مهدی سیدی، کردستان، ناحیه یک سنندج)

۵- با توجه به معنای واژه «چو» در کدام بیت تشبیه وجود ندارد؟

الف) فرزند عزیز را به صد جهد

بنشانند چو ماه در یکی مهد

ب) آمد سوی کعبه سینه پر جوش

چون کعبه نهاد حلقه بر گوش

ج) مجنون چو حدیث عشق بشنید

اول بگریست پس بخندید

د) از جای چو مار حلقه برجست

در حلقه زلف کعبه زد دست

(مهدی سیدی، کردستان، ناحیه یک سنندج)

۶- در مصراع‌های دوم کدام بیت مفهوم کنایه موجود به درستی توضیح داده نشده است؟

الف) چون رایث عشق آن جهانگیر شد چون مه لیلی آسمان گیر (در زمینه‌ای مشهور شدن)

ب) بیچارگی ورا چو دیدند در چاره‌گری زبان کشیدند (درباره موضوعی زدن)

ج) گفتند به اتفـاق یک سر کز کعبه گشاده گردد این در (حل شدن گرفتاری)

د) آمد سوی کعبه سینه پر جوش چون کعبه نهاد حلقه بر گوش (غلام را آزاد کردن)

(مهدی سیدی، کردستان، ناحیه یک سنندج)

۷- بیت زیر در توصیف چه جا و مکانی است؟

گفت: «ای پسر این نه جای بازی است بشتاب که جای چاره‌سازی است»

(مهدی سیدی، کردستان، ناحیه یک سنندج)

۸- بیت‌هایی را که بیانگر تفکر پدر مجنون درباره عشق است، مشخص سازید. (دو مورد)

الف) عشق بازی کار بیکاران بود عاقلش را با کار بیکاران چه کار؟

ب) پرورده عشق شد سرشتم جر عشق مباد سرنوشتم

ج) گو یارب از این گزاف کاری توفیق دهم به رستگاری

د) کز عشق به غایتی رسانم کاو ماند اگر چه من نمانم

(مهدی سیدی، کردستان، ناحیه یک سنندج)

۹- معنی بیت زیر را به نثر روان بنویسید.

حاجت گه جمله جهان اوست محراب زمین و آسمان اوست

(مهدی سیدی، کردستان، ناحیه یک سنندج)

۱۰- معنی بیت زیر را به نثر روان بنویسید

جز عشق مباد سرنوشتم

پرورده عشق شد سرشتم

(مهدی سیدی، کردستان، ناحیه یک سنندج)

پاسخنامه تشریحی فارسی ۲، درس ۶

۱- پاسخ: ج و د

در بیت الف خنیده نام تر و تمام تر مسند هستند چون فعل اسنادی گشت در هر دو مصراع وجود دارد.

در بیت ب، مصراع دوم، گشاده مسند است چون فعل اسنادی گردد در آن وجود دارد.

اما در ابیات ج و د فعل اسنادی و به تبع آن مسند وجود ندارد.

۲- پاسخ: گزینه ج (مضاف الیهی)

توفیق دهم / مرا توفیق ده - مفعولی

از بلای عشقم / از بلای عشق مرا - مفعولی

عاشق تر ازین کنم / عاشق تر ازین کن مرا - مفعولی

۳- پاسخ: گزینه ب) دو بیت بیت دارای سه جمله است: ۱- گویند ۲- از عشق جدایی کن ۳- این طریق آشنایی نیست

الف) سه جمله است: ۱- دریاب ۲- مبتلای عشق هستم ۳- از بلای عشق مرا آزاد کن

ب) سه جمله است: ۱- جنون چو حدیث عشق بشنید ۲- اول بگریست ۳- پس بخرید

ج) چهار جمله است: ۱- گفت ۲- ای پسر این نه جای بازی است ۳- بشتاب ۴- جای چاره سازی است

د) سه جمله است: ۱- چون موسم حج رسید ۲- برخاست ۳- اشتر طلبید ۴- محمل آراست

۴- پاسخ: گزینه الف

د) مستم / هستم

ج) جهد / مهد

ب) بخت / سخت

۵- پاسخ: گزینه ج - چو در معنای وقتی که به کار رفته است و وجه شبه نیست. در بقیه گزینه ها چو اادات تشبیه است.

۶- پاسخ: گزینه د - حلقه بر گوش نهادن نشانه و کنایه از اظهار بندگی کردن است.

۷- پاسخ: کعبه

۸- پاسخ: ابیات الف و ج - در این ابیات عشق و عاشقی را با عناوین کار بیکاران و گراف کاری توصیف کرده است و بیانگر مخالفت پدر مجنون با عشق است.

۹- کعبه جای برآورده شدن نیازهای مردم جهان و محلّ عبادت مردم است.

۱۰- وجود من با عشق آفریده شده است و سرنوشتی جز عشق نمی خواهم.

سوالات فارسی ۲ درس ۷

قلمرو زبانی

۱- نقش دستوری نوشته شده در کدام گزینه اشتباه است.

الف) از شبنم عشق خاک آدم گل شد: نهاد
ب) جملگی ملایکه را انگشت تعجب در دندان تحیر بماند: مفعول

ج) شما را سر و کار با عشق بوده است: مسند
د) تا شما در این آینه نقش های بوقلمون ببینید: مفعول

نعیمه ابراهیمی فرد - کرمان - ناحیه یک

۲- در کدام گزینه هسته، وابسته پیشین گرفته است.

الف) نه همه تو ساخته ای؟
ب) این را به خودی خود می سازم بی واسطه

ج) یک قبضه خاک از روی جمله زمین برگرفت.
د) من طاققت قرب ندارم و تاب آن نیارم.

نعیمه ابراهیمی فرد - کرمان - ناحیه یک

۳- در کدام گزینه فعل مضارع (حال) دیده می شود؟

الف) گل آدم را از بهشت بیاوردند و به آب حیات ابدی سرشتند و به آفتاب نظر پیروردند.

ب) چون کار دل به این کمال رسید گوهری بود در خزانه غیب که آن را از نظر خازنان پنهان داشته بود.

ج) آن چه بود که اول می‌گریختی و این چیست که امروز درمی‌آویزی؟

د) ملایکه در او نظر می‌کردند، نمی‌دانستند تا ابلیس پرتلیس یک باری گرد او طواف می‌کرد.

نعیمه ابراهیمی فرد - کرمان - ناحیه یک

قلمرو ادبی

۴- در کدام گزینه کنایه به کار نرفته است.

الف) عزرائیل بیامد و به قهر یک قبضه خاک از روی جمله زمین برگرفت. عشق حالی دو اسبه می‌آمد.

ب) روزکی چند صبر کنید تا من بر این یک مشت خاک، دست کاری قدرت بنمایم.

ج) جملگی ملایکه را در آن حالت انگشت تعجب در دندان تحیر بماند که آیا این چه سر است.

د) خاک سوگند برداد به عزت حق مرا مبر که من طاقت قرب ندارم و تاب آن نیارم.

نعیمه ابراهیمی فرد - کرمان - ناحیه یک

۵- در عبارت "روزکی چند صبر کنید تا من بر این یک مشت خاک، دست کاری قدرت بنمایم تا شما در این آینه نقش‌های بوقلمون

بینید. اول نقش آن باشد که همه را سجده او باید کرد." یک استعاره و یک تشبیه پیدا کنید.

نعیمه ابراهیمی فرد - کرمان - ناحیه یک

۶- کدام عبارت به آیه امانت "إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَنْ يَحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا الْإِنْسَانُ إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا" تلمیح دارد.

الف) حضرت جلت به خداوندی خویش در آب و گل آدم چهل شباروز تصرف می‌کرد و در هر ذره از آن گل دلی تعبیه می‌کرد.

ب) پس از ابر کرم باران محبت بر خاک آدم بارید و خاک را گل کرد و به ید قدرت در گل از گل دل کرد.

ج) هر لحظه از خزاین غیب گوهری در نهاد او تعبیه می‌کردند تا هر چه از نفایس در خزاین غیب بود در آب و گل آدم دفین کردند.

د) آن چه بود؟ گوهر محبت بود که در صدف امانت معرفت تعبیه کرده بودند و بر ملک و ملکوت عرضه داشته و هیچ کس استحقاق خزانگی آن گوهر نیافته بود.

نعیمه ابراهیمی فرد - کرمان - ناحیه یک

قلمرو فکری

۷- در کدام گزینه معنای تمام واژگان به درستی بیان شده است؟

- الف) اصناف: گروه ها، متلالی: تابان، جلّت: بزرگ (ب) تلبیس: مکر و حيله، نفایس: نفس کشیدن، غنا: بی نیازی
ج) اعزاز: عزیز، مشتبه: شبیه بودن، دفین: گنج (د) طوع: میل و رغبت، هیئت: گروه و دسته، حضرت: درگاه

نعیمه ابراهیمی فرد - کرمان - ناحیه یک

۸- بخش مشخص شده در کدام گزینه مترادف واژگانی دارد.

"حق تعالی عزرائیل را بفرمود برو اگر به طوع و رغبت نیاید به اکراه و اجبار برگیر و بیاور."

- امیر مثال داد هزار درم در غزنین به مستحقان دهند. □
خاک سوگند برداد که به عزت حق مرا مبر □

نعیمه ابراهیمی فرد - کرمان - ناحیه یک

۹- معنای بخش مشخص شده را بنویسید.

الف) ابلیس را چون در دل آدم بار ندادند و دست رد به رویش باز نهادند مردود همه جهان گشت.

ب) به آب حیات ابدی سرشتند و به آفتاب نظر بیورددند.

نعیمه ابراهیمی فرد - کرمان - ناحیه یک

۱۰- مفهوم اصلی عبارت "چون ابلیس گرد جمله قالب آدم برآمد. هر چیزی را که بدید دانست که چیست؛ اما چون به دل رسید، دل را بر مثال کوشکی یافت. هر چند کوشید که راهی یابد تا در درون دل در رود هیچ راه نیافت." با کدام بیت قرابت معنایی دارد؟

الف) گر من نظری به سنگ بر بگمارم / از سنگ دلی سوخته بیرون آرم

ب) سر نشتر عشق بر رگ روح زدند / یک قطره فروچکید و نامش دل شد

ج) از شبنم عشق خاک آدم گل شد / صد فتنه و شور در جهان حاصل شد

د) نیست جانم محرم اسرار عشق / هر که را در جان غم جانانه نیست

نعیمه ابراهیمی فرد - کرمان - ناحیه یک

پاسخنامه فارسی ۲ درس ۷

قلمرو زبانی

۱- پاسخ: ب

۲- پاسخ: ج

۳- پاسخ: ج

قلمرو ادبی

۴- پاسخ: د

۵- پاسخ: آینه استعاره از وجود انسان نقش وجود انسان به تصویری بوقلمون و رنگارنگ تشبیه شده است.

۶- پاسخ: د

قلمرو فکری

۷- پاسخ: الف

۸- پاسخ: امیر مثال داد هزار درم در غزنین به مستحقان دهند.

۹- پاسخ: الف) اجازه ورود (ب) عنایت پروردگار ۱۰- پاسخ: ب

سؤالات فارسی ۲ درس ۸

قلمرو زبانی:

۱- معنی واژه ملک در همه گزیننه‌ها یکسان است به جز

الف) ما به فلک بوده‌ایم بار ملک بوده‌ایم باز همان جا رویم جمله که آن شهر ماست

ب) من ملک بودم و فردوس برین جایم بود آدم آورد در این دیر خراب آبادم

پ) از لعل تو گر یابم انگشتی زنها
صد ملک سلیمانم در زیر نگین باشد

ت) ندیدم چنین دیو زیر فلک
کز او می‌گریزند چندین ملک

طراح: فریبا نادری استان: کرمانشاه شهر: کرمانشاه ناحیه ۳ نمونه فاطمیه

۲- با توجه به ابیات زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید.

بروید ای حریفان بکشید یار ما را
به من آورید آخر، صنم گریز یا را
به ترانه‌های شیرین، به بهانه‌های زرین
بکشید سوی خانه مه خوب خوش لقا را
اگر او به وعده گوید که دمی دگر بیایم
همه وعده مکر باشد بفریبد او شما را

الف) واژگان قافیه در بیت اول به ترتیب چه نقش‌های دستوری را پذیرفته‌اند؟

ب) نوع «را» در همه ابیات چیست؟

پ) بفریبد مضارع التزامی است یا اخباری؟

ت) معنی واژه‌های صنم و خوش لقا را بنویسید؟

ث) استفاده هنرمندانه از کدام نوع فعل اشتیاق مولانا را برای بازگشت شمس نشان می‌دهد؟

طراح: فریبا نادری استان: کرمانشاه شهر: کرمانشاه ناحیه ۳ نمونه فاطمیه

۳- در کدام گزینه دو نوع نقش تبعی به کار رفته است؟

الف) سلطان ولد فرزند مولانا هر دم بی‌تابانه به بالین پدر می‌آمد و از اتاق بیرون می‌رفت.

ب) پدر جلال الدین محمد بن حسین خطیبی از دانشمندان روزگار بود به سبب هراس از بی‌رحمی و کشتار مغول ناچار از بلخ مهاجرت کرد.

پ) پادشاه سلجوقی روم علاءالدین کیقباد از مقامات او آگاهی یافت و طالب دیدار وی گردید.

ت) چون به نیشابور رسید با شیخ فریدالدین عطار ملاقات کرد و عطار اسرارنامه را به او هدیه داد.

طراح: فریبا نادری استان: کرمانشاه شهر: کرمانشاه ناحیه ۳ نمونه فاطمیه

قلمرو ادبی :

۱- دو تن از شاعران عصر مولانا که با او ملاقات هم داشته‌اند و ----- بودند.

طراح: فریبا نادری استان: کرمانشاه شهر: کرمانشاه ناحیه ۳ نمونه فاطمیه

۲- بیت زیر را با توجه به آرایه‌های خواسته شده بررسی کنید. (تشخیص-مجاز-تضاد)

هر نفس آواز عشق می‌رسد از چپ و راست ما به فلک می‌رویم عزم تماشا که راست

طراح: فریبا نادری استان: کرمانشاه شهر: کرمانشاه ناحیه ۳ نمونه فاطمیه

۳- بخش مشخص شده در سروده زیر بیانگر کدام آرایه ادبی است؟ دلیل خود را بنویسید.

بیداری زمان را، با من بخوان به فریاد

ور مرد خواب و خفتی

روسر بنه به بالین تنها مرا رها کن

طراح: فریبا نادری استان: کرمانشاه شهر: کرمانشاه ناحیه ۳ نمونه فاطمیه

قلمرو فکری :

۱- معنی عبارت‌ها و ابیات زیر را بنویسید.

الف) زود باشد که این پسر تو آتش در سوختگان عالم زند.

ب) خود را به جهان عشق و یک رنگی و صلح طلبی و کمال و خیر مطلق کشانیده

پ) دشمنان را هرگز جواب تلخ نمی‌داد و به نرمی و حسن خلق آنان را به راه راست می‌آورد.

ت) در خواب دوش بیری در کوی عشق دیدم / بادست اشارتم کرد که عزم سوی ما کن

ث) روسر بنه به بالین تنها مرا رها کن / ترک من خراب شبگرد مبتلا کن

طراح: فریبا نادری استان: کرمانشاه شهر: کرمانشاه ناحیه ۳ نمونه فاطمیه

۲- در مصراع «دردی است غیر مردن کان را دوا نباشد» از دیدگاه مولانا کدام درد دوايي ندارد؟

طراح: فریبا نادری استان: کرمانشاه شهر: کرمانشاه ناحیه ۳ نمونه فاطمیه

۳- عزم کرد که دیگر بدان شهر پر غوغا باز نیاید. قسمت مشخص شده به کجا اشاره دارد؟

۴- مفاهیم «ایمان به معاد/ رهایی از تعلقات و فریب کاری» در ابیات زیر آمده مفهوم درست را مقابل هر بیت قرار دهید.

الف) اگر او به وعده گوید که دمی دگر بیایم / همه وعده مکر باشد بفریبید او شما را (-----)

ب) کدام دانه فرو رفت در زمین که نرسُت / چرا به دانه انسانیت این گمان باشد (-----)

پ) به روز مرگ چو تابوت من روان باشد / گمان مبر که مرا درد این جهان باشد (-----)

پاسخنامه فارسی ۲ درس ۸

قلمرو زبانی:

۱- پاسخ: پ ۲- الف: ما: مضاف الیه گریزپا: صفت

ب: مفعول پ: مضارع اخباری ت: صنم: بت خوش لقا: کسی که دیدارش خوشایند است.

ث: فعل امر ۳- گزینه ب

قلمرو ادبی:

۱- فخرالدین عراقی و سعدی ۲- آواز عشق: تشخیص چپ و راست: مجاز و تضاد

۳ - تضمین- زیرا شاعر بخشی از شعر مولانا را در شعر خود آورده است

۴- الف: به زودی این پسر تو به مقامی می رسد که تمام عاشقان را شیفته و بی قرار می کند.

ب: خود را به جهان عشق و محبت، صداقت، آرامش و خیر کامل رسانده است.

پ: هرگز به دشمنان، پاسخ ناخوشایند نمی داند و با خوش رفتاری و آرامش آنان را به راه راست هدایت می کرد.

ت: دیشب در خواب در سرزمین عشق رهبری زدیدم که با دست به من اشاره کرد که به سوی ما بیا.

ت: برو و بخواب مرا تنها بگذار و من شیدا و بی قرار را ترک کن.

۵- درد عشق

قلمرو فکری:

۱-

۳- قونیه

۲- مرگ

۴- الف: فریبکاری ب: ایمان به معاد ج: رهایی از تعلقات

سؤالات فارسی ۲ درس ۹

الف (قلمرو زبانی

۱- معنای واژه های مشخص شده را بنویسید ؟

الف - علاوه بر قرآن و مفاتیح الجنان، فقط کلیات سعدی را داشت .

ب - گفتارش با مقداری ظرافت و نقل و داستان همراه بود.

طراحان: حسن حسنعلی پور و معصومه همتی استان کهگیلویه و بویراحمد

۲- در یکی از دو عبارت زیر املاي یک واژه نادرست است آن را تصحیح کنید

الف - یک اتاق داشت. خانه کهن سالی بود و بر سر هم نکبت بار، آری از هرگونه امکان آسایش

ب - برای من قصه می گفت از دایره مسائل روزمره و مذهبیات خارج می شد، و از مباحث مختلف حرف می زد

طراحان: حسن حسنعلی پور و معصومه همتی استان کهگیلویه و بویراحمد

۳ - با توجه به عبارت ((چند بچه اش همگی در شیرخوارگی مرده بودند و او مانده بود تنها)) به سوالات پاسخ دهید.

الف (کدام کلمه نقش تبعی دارد؟ نوع نقش تبعی را بنویسید .

ب (یک ترکیب وصفی و یک ترکیب اضافی بیابید و بنویسید .

طراحان: حسن حسنعلی پور و معصومه همتی استان کهگیلویه و بویراحمد

ب (قلمرو ادبی

۴ - عبارت زیر بیانگر کدام آرایه‌ی ادبی و کدام ویژگی سخن سعدی است؟ ((در زبان فارسی، احدی نتوانسته است مانند او حرف بزند و در عین حال، نظیر حرف زدن او را هر روز در هر کوچه و بازار می شنویم)) .

طراحان: حسن حسنعلی پور و معصومه همتی استان کهگیلویه و بویراحمد

۵ - در عبارت زیر دو آرایه ادبی مشخص کنید .

خاله ام با ذوق لطیفی که داشت، مرا نخستین بار از طریق سعدی با شعر شاهکار آشنا نمود.

طراحان: حسن حسنعلی پور و معصومه همتی استان کهگیلویه و بویراحمد

۶ - عبارت داده شده درباره کدام شخصیت زیر است؟

به هر حال، این همدم کودک و دستگیر پیر، از هفتصد سال پیش به این سو، مانند هوا در فضای فکری فارسی زبان ها جریان داشته است

طراحان: حسن حسنعلی پور و معصومه همتی استان کهگیلویه و بویراحمد

ج (قلمرو فکری

۷ - در بیت زیر شاعر چه چیزی را عامل گناه گاری خود می دانند؟

(به حرص ار شربتی خوردم مگیر از من که بد کردم / بیابان بود و تابستان و آب سرد و استسقا)

طراحان: حسن حسنعلی پور و معصومه همتی استان کهگیلویه و بویراحمد

۸ - مفهوم مشترک دو عبارت زیر را بنویسید .

الف) زندگانی آینده ما دستخوش تصادف و اتفاق است. دور روزگار بر سر ما چرخ ها خواهد زد و تغییرات بی شمار خواهد نمود

ب) به این زندگی گذرا آن قدرها دل نمی و در نظرش اگر یک روی زندگی زشت می شد، روی دیگری بود که بشود به آن پناه برد

طراحان: حسن حسنعلی پور و معصومه همتی استان کهگیلویه و بویراحمد

۹ - منظور از قسمت مشخص شده در عبارات زیر چیست؟

هر دو چنان بودیم که گویی در پالیز سعدی می چریدیم؛ از بوته ای به بوته ای و از شاخی به شاخی

طراحان: حسن حسنعلی پور و معصومه همتی استان کهگیلویه و بویراحمد

۱۰ - عبارات زیر را معنی کنید .

الف) قوز می کردم و از فرط هیجان لگه می دویدم.

ب) هر عصب و فکر به منبع بی شائبه ایمان وصل بود که خوب و بد را به عنوان مشیت الهی می پذیرفت.

طراحان : حسن حسنعلی پور و معصومه همتی استان کهگیلویه و بویراحمد

پاسخنامه فارسی ۲ درس ۹

قلمرو زبانی:

۱- پاسخ : الف = کلیدها ب = قصه - حکایت

۲- پاسخ : آری = عاری

۳- پاسخ : الف (همگی = بدل ب (چند بچه = وصفی بچه اش = اضافی

قلمرو ادبی:

۴- پاسخ : آرایه متناقض نما (پارادوکس) و سهل ممتنع بودن سخن سعدی

۵- پاسخ : با ذوق لطیفی = حسامیزی سعدی = مجاز

۶- پاسخ : ب (سعدی)

قلمرو فکری:

۷- پاسخ : ناگزیر بودن (مهیا بودن شرایط و مجبور شدن)

۸- پاسخ : ناپایداری دنیا (تقدیرگرایی)

۹- پاسخ : از شعر یا حکایتی به شعر یا حکایت دیگر

۱۰- الف) پاسخ : خمیده می شدم و از زیادی هجان آهسته می دویدم (حالتی بین دویدن و راه رفتن)

ب) پاسخ : به دلیل داشتن ایمان قوی و بی شک خوب و بد را به عنوان تقدیر الهی می پذیرفت .

سؤالات فارسی ۲ درس ۱۰

۱- برای واژه «سترگ» از بیت زیر، یک معادل معنایی بیابید.

«دوست گر با ما بسازد دولتی باشد عظیم
ور نسازد می ببايد ساختن با خوی دوست»

ایوب بادوام، شهرستان گنبد کاووس، استان گلستان

۲- کدام واژه در بیت " تا از حصار حسرت رفتن گذر کنم / رنجی به قدر کوچ کنونم کشید و رفت " با یکی از واژه گان مصرع زیر هم معنا است ؟

«از هر کران بانگ رحیل آید به گوشم»

ایوب بادوام، شهرستان گنبد کاووس، استان گلستان

۳- در همه گزینه ها به جز گزینه واژه‌ای یافت می‌شود که با معنای واژه «برگ» در مصراع زیر در ارتباط است.

«وقت است تا برگ سفر بر باره بندیم»

الف) دفع موشان کن از آن پیش که آذوقه برند نه در آن لحظه که خالی شود انباری چند

ب) آن که طبعش به مثل موی شکافد در شعر شعر بافی کند از واسطه‌ ما یحتاج

ج) تو آن درخت گلی کاعتدال قامت تو ببرد قیمت سرو بلندبالا را

د) دانه جز دانه پرهیز نکشت توشه‌ آذ در انبار نداشت

ایوب بادوام، شهرستان گنبد کاووس، استان گلستان

۴- «نخ و ریسمان و جز آن که گرد کرده باشند» توضیح کدام واژه، در بیت زیر است؟

«گره به روی گره بسته اند در تو اگر منت چه رشته توانم از این کلاف گشود؟»

ایوب بادوام، شهرستان گنبد کاووس، استان گلستان

۵- در کدام گزینه به ترتیب «صفت لیاقت، مفعولی و نسبی» وجود دارد؟

الف) خوردنی، خواستار، چرمینه ب) خواستنی، گرفتار، روحانی

ج) دیدنی، خریدار، یزدی د) گفتنی، شنوا، کودکانه

ایوب بادوام، شهرستان گنبد کاووس، استان گلستان

قلمرو ادبی:

۶- در بیت زیر، کدام واژه یکی از طرفین جناس نیست؟

«وقت است تا برگ سفر بر باره بندیم دل بر عبور از سد خار و خاره بندیم»

الف) برگ ب) خار ج) باره د) دل

ایوب بادوام، شهرستان گنبد کاووس، استان گلستان

۷- در مصراع اول بیت زیر، شاعر برای بیان مقصود خود از چه آرایه‌ای بهره برده است؟

«فرض است فرمان بردن از حکم جلودار گر تیغ بارد گو ببارد نیست دشوار»

ایوب بادوام، شهرستان گنبد کاووس، استان گلستان

قلمرو فکری :

۸- کدام گزینه از مفهوم بیت زیر دریافت نمی‌شود؟

«باید به مژگان رفت گرد از طور سینین باید به سینه رفت زین جا تا فلسطین»

الف) تقدس ب) سیاحت ج) تکریم د) اشتیاق

ایوب بادوام، شهرستان گنبد کاووس، استان گلستان

۹- مقصود از مصراع «پا در رکاب راهوار خویش دارند» چیست؟

ایوب بادوام، شهرستان گنبد کاووس، استان گلستان

۱۰- معنی و مفهوم عبارات و ابیات زیر را به نثر روان بنویسید.

الف) فرض است فرمان بردن از حکم جلودار (۵/۰)

ب) جانان من برخیز بر جولان برانیم / زان جا به جولان تا خط لبنان برانیم (۰/۷۵)

ایوب بادوام، شهرستان گنبد کاووس، استان گلستان

پاسخنامه فارسی ۲ درس ۱۰

قلمرو زبانی:

۱- عظیم ۲- از جایی به جای دیگر رفتن، سفرکردن ۳- ج) تو آن درخت گلی کاعتدال قامت تو/ ببرد قیمت سرو بلندبالا را

۴- کلاف ۵- ب) خواستنی، گرفتار، روحانی

قلمرو ادبی:

۶- د) دل ۷- تلمیح

قلمرو فکری:

ب) سیاحت ۹- آماده تاختن و هجوم

۱۰- الف) اطاعت از حکم رهبر واجب است

ب) ای محبوب من به پا خیز تا به مناطق اشغالی فلسطین حمله کنیم و با شتاب و تاخت و تاز کردن تا مرز لبنان پیشروی کنیم.

سوالات درس فارسی ۲ درس ۱۱

الف) قلمرو زبانی

۱) هر یک از موارد خواسته شده در ستون "الف" را از میان موارد ستون "ب" انتخاب کنید. (یک مورد در ستون ب اضافه است).

الف ب

صفت فاعلی دیدنی

صفت لیاقت گرفتار

صفت مفعولی کودکانه

خریدار

دبیر: زیخا حاجی پور

۲) با توجه به بیت زیر به سوالات پاسخ دهید.

مگو سوخت جان من از فرط عشق خموشی است هان اولین شرط عشق

الف: بیت بالا چند جمله دارد؟

ب: "مفعول" را در بیت بالا مشخص کنید.

ج: نقش دستوری "خموشی" را در مصرع دوم مشخص کنید.

دبیر: زیخا حاجی پور

۳) نوع "را" را در نمونه های زیر مشخص کنید.

الف: بیا با گل لاله بیعت کنیم که آلاله ها را حمایت کنیم

ب: بیا عاشقی را رعایت کنیم زیاران عاشق حکایت کنیم

دبیر: زیخا حاجی پور

ب) قلمرو ادبی

۴) آرایه‌ی مشترک بیت های زیر را از میان گزینه های داخل کمانک انتخاب کنید. (حسن تعلیل / متناقض نما)

الف) بزن زخم، این مرهم عاشق است که بی زخم مردن غم عاشق است

ب) ببین لاله هایی که در باغ ماست خموشند و فریادشان تا خداست

دبیر: زیخا حاجی پور

۵) کدام یک از ترکیبات زیر، تشبیهی نیست؟

د: دَفِ عشق

ج: گلوی سحر زاد

ب: زخم انکار

الف: نغمه ی عشق

دبیر: زیخا حاجی پور

۶) مفهوم کنایه مصراع دوم را بنویسید.

چه جانانه چرخ جنون می زند دف عشق با دست خون می زند

دبیر: زلیخا حاجی پور

ج) قلمرو فکری

۷) بیت زیر با کدام گزینه ارتباط معنایی دارد؟

هر که را آسرار حق آموختند مهر کردند و دهانش دوختند

الف) بین لاله هایی که در باغ ماست خموشند و فریادشان تا خداست

ب) مگو سوخت جان من از فرط عشق خموشی است هان اولین شرط عشق

دبیر: زلیخا حاجی پور

۸) با توجه به بیت زیر، به سوالات پاسخ دهید.

بیا با گل لاله بیعت کنیم که آلاله ها را حمایت کنیم

الف: منظور از "گل لاله" در مصراع نخست چیست؟

ب: چگونه می توانیم به مصراع دوم عمل کنیم؟

دبیر: زلیخا حاجی پور

۹) بیت زیر به کدام ویژگی عاشق اشاره می کند؟

بزن زخم این مرهم عاشق است که بی زخم مردن غم عاشق است

دبیر: زلیخا حاجی پور

۱۰) بیت زیر بر کدام گزینه اشاره دارد؟

از آنها که خورشید فریادشان دمید از گلوی سحرزادشان

الف: طلوع خورشید ب: فریاد سحرگاهی ج: فریاد خورشید د: فریاد امید بخش

دبیر: زلیخا حاجی پور

الف) قلمرو زبانی

(۱)

الف ب

صفت فاعلی خریدار

صفت لیاقت دیدنی

صفت مفعولی گرفتار

(۲) الف: چهار جمله / ب: مفعول: سوخت جان من از فرط عشق / ج: مسند

(۳) الف: بیا با گل لاله بیعت کنیم که آلاله ها را حمایت کنیم: رای حرف اضافه

ب: بیا عاشقی را رعایت کنیم ز یاران عاشق حکایت کنیم: مفعولی

ب) قلمرو ادبی

(۴) متناقض نما (۵) ج: گلوی سحر زاد

(۶) دف عشق با دست خون می زنند: کنایه از شهادت عاشقانه

ج) قلمرو فکری

(۷) ب) مگو سوخت جان من از فرط عشق خموشی است هان اولین شرط عشق

(۸) الف: شهدا / ب: راهشان را ادامه دهیم.

(۹) بلاجویی عاشق / صبوری و تحمل رنج از سوی عاشق / هر مفهوم مناسب دیگر صحیح است. (۱۰) د: فریاد امید بخش

سؤالات فارسی ۲ درس ۱۲

قلمرو زبانی:

۱- املای درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

الف - ابلیس با موافقت پدرش در لباس (خالیگر / خوالیگر) ی چالاک خورش - هایی حیوانی بدو می - خوراند.

ب - ز هر کشوری مهتران را (بخواست / بخاست)

طراح: معصومه یاسمی فر خرم آباد - لرستان

۲- کدام یک از واژه‌های زیر با از دست دادن معنای پیشین، معنای جدید گرفته است؟

الف - سپر ب - شوخ پ - خنده ت - فتراک

طراح: معصومه یاسمی فر خرم آباد - لرستان

۳- با توجه به ابیات زیر معنی واژگان مشخص شده را بنویسید.

الف - از آن چرم کاهنگران پشت پای بیوشند هنگام زخم درای

ب - هم آنکه یکایک ز درگاه شاه بر آمد خروشیدن دادخواه

طراح: معصومه یاسمی فر خرم آباد - لرستان

قلمرو ادبی :

۱- با توجه به کلمات مشخص شده در ابیات زیر چه آرایه ادبی می - بینید؟

الف - یکی بی زیان مرد آهنگرم ز شاه آتش آید همی بر سرم

ب - شماریت با من ببايد گرفت بدان تا جهان ماند اندر شگفت

طراح: معصومه یاسمی فر خرم آباد - لرستان

۲- با توجه به ابیات زیر کدام ویژگی شعر حماسی دیده می‌شود؟

«چو کاوه برون شد ز درگاه شاه بر او انجمن شد بازارگاه

همی برخروشید و فریاد خواند جهان را سراسر سوی داد خواند»

طراح: معصومه یاسمی فر خرم آباد - لرستان

۳- در بیت زیر فردوسی با کدام آرایه وضعیت نامناسب جامعه را توضیح داده است؟

نهان گشت کردار فرزندگان پراکنده شد نام دیوانگان

طراح: معصومه یاسمی فر خرم آباد - لرستان

قلمرو فکری :

۱- با توجه به عبارت زیر به سوالات پاسخ دهید. (درک مطلب)

«دست برگرز گاوسر برد و «بزد بر سرش، ترگ بشکست خرد». «سروش خجسته» پیام آورد که او را مکش که هنوز زمان مرگش فرا نرسیده است؛ او را به کوه دماوند ببر و همان جا در بند کن. او را به کوه دماوند و در غاری که بنش ناپدید بود، سرنگون آویخت.»

الف - واژه «ترگ» به چه معناست؟

ب - این عبارت درباره کدام شخصیت است و عاقبت او چه شد؟

طراح: معصومه یاسمی فر خرم آباد - لرستان

۲- با توجه به ابیات زیر به سوالات پاسخ دهید .

«خروشید کای پایمردان دیو بریده دل از ترس گیهان خدیو

همه سوی دوزخ نهادید روی سپردید دل‌ها به گفتار اوی

نباشم بدین محضر اندر گوا نه هرگز براندیشم از پادشا»

الف) منظور از «پایمردان دیو» چه کسانی است؟

ب) چرا کاوه می‌گوید: «همه سوی دوزخ نهادید روی»؟

پ - فعل در مصراع آخر کدام است و به چه معنا است؟

طراح: معصومه یاسمی فر خرم آباد - لرستان

۳- ابیات زیر را به نثر روان برگردانید.

(۱) بیوید کاین مهتر آهرمن است جهان آفرین را به دل دشمن است

(۲) یکی محضر اکنون ببايد نوشت که جز تخم نیکی سپهبد نکشت

طراح: معصومه یاسمی فر خرم آباد - لرستان

پاسخنامه فارسی ۲ درس ۱۲

قلمرو زبانی:

۱- الف - خوالیگر ب - بخواست

۲- پاسخ : ب

۳- الف - ضربه ب - ناگهان

قلمرو ادبی:

۱- الف - استعاره از ظلم و ستم ب - جهان مجاز از مردم جهان

۲- ویژگی قهرمانی ۳- تضاد

قلمرو فکری:

۱- الف - کلاه خود ب - ضحاک. عاقبت او: فریدون او را در غاری در کوه دماوند اسیر و دربند کرد و وارونه آویزان کرد.

۲- الف - دستیاران حکومت ضحاک ب - زیرا همه مطیع ضحاک شده اند و فرمان ها و صحبت های ظالمانه او را پذیرفته اند

۳-

(۱) تلاش کنید برای قیام زیرا این ضحاک منش شیطانی دارد و در باطنش دشمن خداوند جهان آفرین است.

(۲) اکنون باید استشهدنامه ای نوشته شود با این متن که ضحاک نیکوکار است و جز نیکوکاری کاری دیگر انجام نداده است.

سوالات فارسی ۲ درس ۱۴ حملهٔ حیدری

الف (قلمرو زبانی .

۱- در ابیات زیر دو واژه مترادف پیدا کنید و معادل معنایی آنها را بنویسید .

الف (به سوی هژبر ژیان کرد روی به پیشش برآمد شه جنگ جو

ب) شجاع غضنفر ، وصی نبی نهنگ یم قدرت حق علی

طراح : فاطمه صغری خدادادی، مازندران

۲- املاي کدام یک از کلمات (هرب ، حرب) معادل معنایی « جنگ و آلت جنگی » است؟

طراح : فاطمه صغری خدادادی، مازندران

۳- با توجه به بیت « همه برده سر در گریبان فرو نشد هیچ کس را هوس رزم او » هم نقش واژه « سر » در کدام واژه بیت زیر دیده می شود؟ مشخص کنید و نام نقش را بنویسید .

« بر مصطفی بهر رخصت دوید از او خواست دستوری اما ندید . »

طراح: فاطمه صغری خدادادی، مازندران

(ب) قلمرو ادبی

۱- آرایه مشترک ابیات زیر را بنویسید .

(الف) چو آن آهنین کوه آمد به دشت همه رزمگه کوه فولاد گشت

(ب) فلک باخت از سهم آن جنگ ، رنک بود سهمگین جنگ شیر و پلنگ

طراح: فاطمه صغری خدادادی، مازندران

۲- در بیت زیر چند استعاره و جود دارد؟

به جز بازوی دین و شیر خدا که شد طالب رزم آن ازدها

طراح: فاطمه صغری خدادادی، مازندران

۳- در بیت زیر یک کنایه را پیدا کنید و معنی آن را بنویسید .

« دلیران میدان گشوده نظر که بر کینه اول که بندد کمر »

طراح: فاطمه صغری خدادادی، مازندران

(ج) قلمرو فکری

۱- مفهوم یا پیام کلی هریک از ابیات زیر را بنویسید .

(الف) به نام خدای جهان آفرین بینداخت شمشیر را شاه دین

(ب) چو شیر خدا راند بر خصم تیغ به سر کوفت شیطان دو دست دریغ

طراح: فاطمه صغری خدادادی، مازندران

۲- در بیت زیر منظور از « ژنده فیل » چه کسی است؟

« چو غلتید در خاک آن ژنده فیل بزد بوسه بر دست او جبرئیل »

طراح: فاطمه صغری خدادادی، مازندران

۳- در بیت زیر منظور از شاهد آرزو چیست؟

« چو نمود رخ شاهد آرزو به هم حمله کردند باز از دو سو »

طراح: فاطمه صغری خدادادی، مازندران

۴- معنی بیت زیر را به نثر روان بنویسید.

چنان دید بر روی دشمن زخشم که شد ساخته کارش از زهر چشم

طراح: فاطمه صغری خدادادی، مازندران

پاسخنامه سوالات مفهومی درس ۱۴ فارسی ۲

الف) قلمرو زبانی ۱- هژبر و غضنفر = شیر ۲- حرب ۳- دستوری نقش مفعول

ب) قلمرو ادبی

۱- جناس ۲- ۳ استعاره ۳- نظر گشودن: کنایه از منتظر بودن کمر به کاری بستن: اقدام به کاری کردن

ج) قلمرو فکری:

۱- الف - حضرت علی در راه رضای خدا جنگید. ب) پیروزی حق بر باطل و اظهار تأسف شدید شیطان از شکست

۲- عمرو ۳- پیروزی در جنگ

۴- امام علی از روی خشم طوری به دشمن (عمرو) نگاه کرد که از هیبت نگاه حضرت علی به وحشت افتاد و کارش تمام شد

سوالات فارسی ۲ درس ۱۵

قلمرو زبانی

۱- کدام دو واژه در ابیات زیر هم معنی هستند؟

الف) منازعان تو هر چند طاعن و قریند به نزد اهل خرد حمله طاغیند و غوی

ب) نگه دار تا مردم عیب جوی نجویند به نزدیک تو آب روی

طراح: بتول معیریان. ناحیه دو اراک

۲- کدام واژه در بیت زیر به معنی «گره» است؟

وفای تو صنما عقده بست با جانم فراق تو ز چه معنی است در میانه صداق

طراح: بتول معیریان. ناحیه دواراک

۳- املائی کدام واژه با توجه به معنی نادرست است؟

الف) مطلق: آزاد (ب)دها: هوشمندی (ج) مئونت: کمک (د) صواب: درست

طراح: بتول معیریان. ناحیه دواراک

۴- املائی درست دو واژه نادرست متن زیر را بنویسید.

هر سخن که از سماع آن شنونده را کراهیت آید بر ادای آن دلیری نتوان کرد مگر که به عقل و تمیز شنونده ثغتی تمام باشد. خاصه که منافع و فواید آن بدو باز گردد حقوق تربیت و تقریر لوازم مناسحت فایده‌ای دیگر نتواند بود. چه گوینده را در آن و رای گزارد و اگر از تبعیت آن به سلامت بجهد کار تمام بل فتح با نام باشد.

طراح: بتول معیریان. ناحیه دواراک

۵- در گروه کلمات زیر املائی کدام واژه نادرست است؟ صحیح آن را بنویسید.

مرغزاری نزه - مواجب سیادت - فراغ و آسایش - صلاح تجارب - مطاوعت و پیروی

طراح: بتول معیریان. ناحیه دواراک

۶- کدام بخش از جملات زیر حذف شده است؟

الف) اکنون نه ما را بر تو کراهیتی متوجه است و نه تو را از ما آزاری باقی.

ب) ملک را نصیحتی کردم و آن چه بر خود واجب شناختم به جای آورد.

طراح: بتول معیریان. ناحیه دواراک

۷- نقش کلمات مشخص شده را بنویسید.

کبوتران را فرمود که «فرود آید.» جمله بنشستند و آن موش را زبرا نام بود.

طراح: بتول معیریان. ناحیه دواراک

قلمرو ادبی

۸- نویسنده جوامع الحکایات کیست؟

طراح: بتول معیریان. ناحیه دو اراک

۹- در عبارت زیر کدام رکن تشبیه حذف شده است؟

از عکس ریاحین او پر زاغ چون دم طاووس نمودی و در پیش جمال او دم طاووس به پر زاغ مانستی.

طراح: بتول معیریان. ناحیه دو اراک

۱۰- مفهوم کنایی «گرفتار شدن» در کدام بخش از عبارت زیر آمده است؟

چندان که دانه بدیدند، غافل وار فرود آمدند و جمله در دام افتادند و صیاد شادمان گشت و گرازان به تگ ایستاد.

طراح: بتول معیریان. ناحیه دو اراک

پاسخ نامه فارسی ۲ درس ۱۵

قلمرو زبانی:

۱- طاعن (۰/۲۵) عیب جوی (۰/۲۵)

۲- عقده (۰/۵)

۳- گزینه ج (۰/۲۵)

۴- ثقت (۰/۲۵) - مناصحت (۰/۲۵)

۵- سلاح (۰/۲۵)

۶- الف) است (۰/۲۵) - شناسه اول شخص در فعل «آورد» (آوردم) (۰/۲۵)

۷- کبوتران، متمم (۰/۲۵) - زبرا، مسند (۰/۲۵)

قلمرو ادبی

۸- محمد غوفی (۰/۲۵)

۹- وجه شبه (۰/۵)

۱۰- در دام افتادن (۰/۵)

قلمرو زبانی

۱- اگر بیت‌های زیر را با توجه به وجود معادل معنای واژه‌های « قلا، شماتت، بور، یغور » مرتب کنیم، کدام گزینه درست است؟

الف: لرزید پیکری و تبه گشت فرصتی افتاد مرغکی وز خون، سرخ شد پیری

ب: بفرمای تا اسپ و زین آورند کمان و کمند و کمین آورند

ت: گردد چو تنور بسته، سرگرم پولاد درشت را کند نرم

ث: در بیابان گر به شوق کعبه خواهی زد قدم سرزنش‌ها گر کند خار مگیلان غم مخور

۱- ب، ث، ت، الف. ۲- الف، ث، ب، پ. ۳- ب، ث، الف، ت. ۴- ب، پ، ت، ال

(حسن دست موزه، استان هرمزگان، منطقه پارسین)

۲- با توجه به عبارت زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید.

درس ساعت اول تجزیه و ترکیب عربی بود. معلّم عربی، پیرمرد شوخ و نکته‌گویی بود. من که دیگر به چشمم اطمینان داشتم، برای نشستن بر نیمکت اول کوشش نکردم.

الف: واژه‌ای بیابید که با از دست دادن معنی گذشته، معنای جدید پذیرفته است.

پ: یک نقش تبعی مشخص کنید و نوع آن را بنویسید.

ت: در جمله پیر و یک ترکیب اضافی و در جمله پایه، یک ترکیب وصفی بیابید و بنویسید.

(حسن دست موزه، استان هرمزگان، منطقه پارسین)

۳- نقش دستوری واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

قدّ بنده به نسبت سنّم همیشه دراز بود. ننه، خدا حفظش کند هر وقت برای من و برادرم لباس می‌خرید، ناله‌اش بلند بود.

(حسن دست موزه، استان هرمزگان، منطقه پارسین)

قلمرو ادبی (۵ نمره)

۴- در مورد تشبیه به کار رفته در عبارت زیر، کدام جمله نادرست است؟ آن را اصلاح کنید.

مادرم شمااتم می کرد، می گفت: «به شتر افسار گسیخته می مانی؛ شلخته و هر دم بیل و هپل و هیو هستی؛ جلو پایت را نگاه نمی کنی. شاید چاه جلویت بود و در آن بیفتی.»

الف: «چاه» مشبه است.

ب: مشبه به آن «شتر» است.

پ: وجه شبه در مصراع دوم آمده است.

ت: ادات تشبیه، فعل جمله است.

(حسن دست موزه، استان هرمزگان، منطقه پارسین)

۵- در هر عبارت، آرایه مربوط به هر عبارت را از درون کمانک انتخاب کنید.

الف: می گفت که دو برادری مثل علم یزید می مانید. دراز دراز، می خواهید بروید آسمان، شوربا بیاورید. (تشبیه، مجاز)

ب: بچه ها می خندیدند؛ من به رگ غیرتم بر می خورد. (استعاره - حس آمیزی)

پ: یقین شد که من بازی جدیدی در آورده ام که او را دست بیندازم و مسخره کنم. (حسن تعلیل، کنایه)

(حسن دست موزه، استان هرمزگان، منطقه پارسین)

۶- نادرستی های علمی عبارت های زیر را اصلاح کنید.

الف: کتاب «شلوارهای وصله دار» از نادر ابراهیمی و کتاب «دیدار» از رسول پرویزی است.

ب: زاویه دید متن «عینک همان طور به چشم بود و کلاس هم غرق خنده بود، پریدم و از کلاس بیرون جستم. آقای مدیر و آقای ناظم و آقای معلم عربی کمیسیون کردند. بعد از چانه زدن بسیار تصمیم به اخراج گرفتند.» سوم شخص است.

(حسن دست موزه، استان هرمزگان، منطقه پارسین)

قلمرو فکری (۸ نمره)

۷- با توجه به عبارت زیر، علت بدبینی معلم چه بود؟

«بچه ها هم کم و بیش تعجب کردند؛ خاصه آنکه به حال من آشنا بودند، می دانستند که برای ردیف اول سال ها جنجال کرده ام. من برای امتحان چشم مسلح، ردیف دهم را انتخاب کرده بودم. این کار با مختصر سابقه شرارتی که داشتم، اول وقت کلاس، سوء ظن پیرمرد معلم را تحریک کرد.» علت بدبینی معلم چه بود؟»

(حسن دست موزه، استان هرمزگان، منطقه پارسین)

۸- مفهوم عبارت «پدرم دریادل بود؛ در لاتی کار شاهان را می کرد؛ ساعتش را می فروخت و مهمانش را پذیرایی می کرد.» را با کدام بیت، مفهوم مشترک دارد؟ پیام مشترک آن دو را بنویسید.

الف: کرم ورزد آن سر که مغزی در اوست که دون همتانند بی مغز و پوست

ب: به حرص از شربتتی خوردم مگیر از من که بد کردم بیابان بود و تابستان و آب سرد و استسقا

(حسن دست موزه، استان هرمزگان، منطقه پارسین)

۹- معنا و مفهوم عبارت‌های مشخص شده در متن زیر را بنویسید.

«خیال می کردم عینک، مثل تعلیمی و کراوات یک چیز فرنگی مآبی است که مردان متمدن برای قشنگی به چشم می گذارند. دایی جان میرزا غلامرضا که در تجدد افراط داشت، اولین مرد عینکی بود که دیده بودم.»

(حسن دست موزه، استان هرمزگان، منطقه پارسین)

۱۰- عبارت زیر را به زبان ساده و امروزی برگردانید.

تمام غفلت‌هایم را که ناشی از ناپینایی بود، حمل بر بی‌استعدادی و مهملی و ولنگاری‌ام کردند.

(حسن دست موزه، استان هرمزگان، منطقه پارسین)

قلمرو زبانی:

۱- گزینه ۳

الف: لرزید پیکری و تبه گشت فرصتی افتاد مرغکی وز خون، سرخ شد پری = بور

ب: بفرمای تا اسپ و زین آورند کمان و کمند و کمین آورند = قلا

ت: گردد چو تنور بسته سرگرم پولاد درشت را کند نرم = یغور

ث: در بیابان گر به شوق کعبه خواهی زد قدم سرزنش‌ها گر کند خار مغیلان غم مخور = شماتت

۲- الف: شوخ

پ: ترکیب، نکته‌گو: معطوف

ت: ترکیب اضافی: چشمم ترکیب وصفی: نیمکت اول

۳- نقش دستوری واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

همیشه: قید لباس: مفعول بلند: مسند

قلمرو ادبی

۴- گزینه الف: «چاه» مشبه نیست. مشبه آن، «تو» است.

۵- در هر عبارت، آرایه‌ی مربوط به هر عبارت را از درون کمانک انتخاب کنید.

الف: تشبیه: دو برادری مثل علم یزید می‌مانید.

ب: استعاره: رگ غیرت. (استعاره - حس - آمیزی)

پ: کنایه: بازی در آوردن - کسی را دست انداختن.

۶- الف: کتاب «شلوارهای وصله‌دار» از رسول پرویزی و کتاب «دیدار» از نادر ابراهیمی است.

ب: زاویه دید متن، سوم شخص است

قلمرو فکری

۷- نشستن بر نیکم ردیف آخر کلاس.

۸- بیت الف؛ تاکید بر بخشش و نیکی.

۹- عینک، مثل تعلیمی و کراوات یک چیز فرنگی مآبی است: عینک مانند عصا و کراوات، یک وسیلهٔ مطابق با مد روز و مورد استفاده در زندگی اروپاییها است.

در تجدّد افراط داشت: در مدگرایی زیاده روی می کرد.

۱۰- علت تمام اشتباهاتم را که ناشی از نابیایی بود، بی استعدادی، تنبلی و بی نظمی و بی دقتی می دانستند.

سؤالات فارسی ۲ درس ۱۷

الف) قلمرو زبانی

۱- در هریک از گزینه‌های زیر واژه‌ای بیابید؛ که معادل معنایی یکدیگر باشند.

الف) آنگاه، برزیگری گفت: با ما از کارسخن بگو. و او پاسخ گفت: «من به شما می گویم که زندگی به راستی تاریکی است؛ مگر آنکه شوقی باشد.»

ب) در این بین، من متأثرتر از همه پیشنهاد کردم از شیرینی‌هایی که همراه داشتیم، سهمی به کودک دهقان بدهیم. تا کامش را شیرین کنیم.

عاطفه محشوریان، ناحیه ۱ همدان

۲- همهٔ واژه‌های گزینه‌ها از نظر املائی اهمیت دارند به جز گزینهٔ ...

الف) تجسم - تنور - هیاو (ب) ستاره - چراغدان - پیوسته (ج) شوق - تهی - فروتنی (د) رغبت - خاموشی - وظیفه

عاطفه محشوریان، ناحیه ۱ همدان

۳- مسند را در جمله پایه (هسته) مشخص کنید .

هنگامی که در فروتنی بزرگ باشیم ، بیش از همه به آن بزرگ نزدیک شده ایم .

عاطفه محشوریان، ناحیه ۱ همدان

۴- با توجه به سروده زیر کدام گزینه نادرست است ؟

ماهی در آب خاموش است و / چارپا روی خاک هیاهو می کند و / پرنده در آسمان آواز می خواند . / آدمی ، / اما / خاموشی دریا و / هیاهوی خاک و / موسیقی آسمان را در خود دارد.

الف) نقش تبعی در سروده وجود دارد .
ب) در سروده زمان فعل مضارع اخباری هست .

ج) در سروده فعل به قرینه لفظی محذوف است .
د) در سروده سه حرف ربط هم پایه ساز هست .

عاطفه محشوریان، ناحیه ۱ همدان

ب) قلمرو ادبی

۵- آرایه مناسب را از داخل کمانک مشخص کنید .

از آسمان تاج بارد اما بر سر آن کس که سر فرو آرد . (تشخیص - سجع)

عاطفه محشوریان، ناحیه ۱ همدان

۶- قسمت مشخص شده چه آرایه ای دارد ؟

گریه کنی که اگر / آفتاب را ندیده ای / ستاره ها را هم نمی بینی

عاطفه محشوریان، ناحیه ۱ همدان

ج) قلمرو فکری

۷- مفهوم مشترک دو عبارت زیر را بنویسید .

از آسمان تاج بارد اما بر سر آن کس که سر فرو آرد .

هنگامی که / در فروتنی / بزرگ باشیم / بیش از همه به آن بزرگ نزدیک شده ایم .

عاطفه محشوریان، ناحیه ۱ همدان

۸- مفهوم عبارت زیر را بنویسید .

کار همیشه تهی ست ؛ مگر آنکه مهری باشد .

عاطفه محشوریان، ناحیه ۱ همدان

۹- در سروده زیر چه کسانی را نباید از یاد برد ؟

از شعله / به خاطر روشنائی اش / سپاسگزاری کن، / اما چراغدان را هم / که همیشه صبورانه در سایه می ایستد، از یاد مبر.

عاطفه محشوریان، ناحیه ۱ همدان

۱۰- شاعر در سروده زیر بر چه موضوعی تأکید دارد ؟

گریه کنی که اگر / آفتاب را ندیده ای / ستاره ها را هم نمی بینی

عاطفه محشوریان، ناحیه ۱ همدان

پاسخنامه فارسی ۲ درس ۱۷

قلمرو زبانی:

۱- برزیگر و دهقان ۲- گزینه د («خاموشی» فاقد اهمیت املایی است .) ۳- نزدیک ۴- گزینه ج

قلمرو ادبی: ۵- سجع ۶- استعاره (مجاز

قلمرو فکری:

۷- فروتنی مایه کمال و بزرگی است. ۸- کار بدون عشق و علاقه بی ارزش و بی نتیجه است.

۹- افراد متواضع و قانعی که عوامل مؤثری هستند ولی ناشناخته می مانند و دیده نمی شوند.

۱۰- قدر داشته های خود را دانستن. غنیمت شمردن فرصت ها

سوالات فارسی ۲ درس ۱۸

الف) قلمرو زبانی:

۱- واژه مشخص شده در عبارت «روح را خاک نتواند به غبارش مبدل سازد / زیرا هر دم به تلاش است که فرا رود.»

با معنای این واژه در کدام بیت برابر است؟

الف) طیب عشق مسیحا دم است و مُشَفِّق لیک / چو در تو درد نبیند که را دوا بکند

ب) گر به همه عمر خویش با تو بر آرم دمی / حاصل عمر آن دم است باقی ایام رفت

طراح: پروین پرنیان - گروه زبان و ادبیات فارسی استان یزد

۲- در عبارت زیر، واژه ای بیابید که هم آوا داشته باشد؟ معنی آن را بنویسید:

او اختران را در آسمان نهاده / تا به برّ و بحر نشانمان باشد / تا نگه به فرازها دوزیم / تا از این ره لذت اندوزیم

طراح: پروین پرنیان - گروه زبان و ادبیات فارسی استان یزد

۳- املای صحیح واژه ها را از داخل کمانک انتخاب کنید:

به (حشرم / هشرم) بده نامه در دست راست / ز (حولم / هولم) در آن روز بی باک کن

طراح: پروین پرنیان - گروه زبان و ادبیات فارسی استان یزد

ب) قلمرو ادبی:

۱- بند زیر سروده کیست؟ تأثیر پذیری از کدام کتاب در آن بارز است؟

هر نفسی را دو نعمت است: / دم فرو دادن و برآمدنش / آن یکی ممدّ حیات است / این یکی مفرّح ذات

طراح: پروین پرنیان - گروه زبان و ادبیات فارسی استان یزد

۲- آرایه مشترک عبارت و بیت زیر را مشخص کنید:

به عصیان سراپای آلوده ام / سراپا ز آلودگی پاک کن

سرزمین های شمال و جنوب نیز / آسوده در دستان خداست

طراح: پروین پرنیان - گروه زبان و ادبیات فارسی استان یزد

۳ - مفهوم کنایی قسمت های مشخص شده را بنویسید :

الف (به خاک درت گر نیارم سجود / مکافات آن بر سرم خاک کن

ب) روح را خاک نتواند مبدل به غبارش سازد .

طراح: پروین پرنیان - گروه زبان و ادبیات فارسی استان یزد

ج) قلمرو فکری :

۱- سروده زیر بیانگر کدام دیدگاه شاعر است؟

و تو شکر خدا کن ، به هنگام رنج / و شکر او کن ، به وقت رستن از رنج.

طراح: پروین پرنیان - گروه زبان و ادبیات فارسی استان یزد

۲ - معنی و مفهوم ابیات و عبارات را به نثر روان بنویسید :

اگر فکر و حواسم این جهانی است / بهره ای والاتر از بهر من نیست

نشاطی بده در عبادت مرا / دل لشکر دیو ، غمناک کن

طراح: پروین پرنیان - گروه زبان و ادبیات فارسی استان یزد

۳ - مفهوم استعاری واژه مشخص شده در عبارت زیر چیست ؟

« اگر زنجیرهایی که بر روی افکار شماست ، بشکنند ، زنجیرهای جسم شما نیز از هم می گسند . »

طراح: پروین پرنیان - گروه زبان و ادبیات فارسی استان یزد

۴ - با توجه به سروده زیر ، شاعر به کدام ویژگی ستارگان اشاره می کند ؟

او اختران را در آسمان نهاده / تا به برّ و بحر نشانمان باشند

طراح: پروین پرنیان - گروه زبان و ادبیات فارسی استان یزد

پاسخنامه فارسی ۲ درس ۱۸ و نیایش

الف) قلمرو زبانی :

۱- «دم» در عبارت فوق و در بیت دوم در معنی مجازی «لحظه» به کار رفته است. در بیت اول واژه «دم» در معنی اصلی خود (نفس) به کار رفته است.

۲- بحر : دریا / بهر : سهم

۳- به (حشرم / هشرم) بده نامه در دست راست / ز (حولم / هولم) در آن روز بی باک کن

ب) قلمرو ادبی :

۱- یوهان ولفگانگ گوته / گلستان

۲- آرایهٔ مشترک مجاز

به عصیان سراپای آلوده ام / سراپا ز آلودگی پاک کن

سرزمین های شمال و جنوب نیز / آسوده در دستان خداست

۳- مفهوم کنایی قسمت های مشخص شده را بنویسید :

الف) مرا بدبخت و بیچاره کن

ب) نمی تواند آن را بی ارزش کند

ج) قلمرو فکری:

۱- شاکر بودن انسان در همه حال ، چه در وقت سختی چه آسایش :

۲- اگر تنها به مادیات و امور دنیایی بیندیشم ، منفعتی برتر از دنیا نصیبم نخواهد شد .

- به من اشتیاق در عبادت عطا کن و شیطان و یارانش را ناامید و غمگین کن

۳- جهالت و خرافات

۴- راهنما بودن

دبیرخانه زبان و ادبیات فارسی مستقر در استان همدان